

**Kokkolan lasten ja nuorten sanataidekoulu Santun
opetussuunnitelma
2018**

Kokkolan seudun opisto – Karlebynejdens institut

Sisältö

1. KOKKOLAN LASTEN JA NUORTEN SANATAIDEKOU LU – SANTTU	3
2. TOIMINTA-AJATUS	3
3. ARVOPERUSTA	4
4. OPPIMISKÄSITYS	4
5. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN	5
5.1 Oppimisympäristöt	5
5.2 Työtavat	5
5.3 Toimintakulttuuri	5
6. OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE	6
6.1 Opintojen laajuus	6
6.2 Opintojen rakenne	6
7. TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET	7
7.1 Taiteen perusopetuksen tehtävä	7
7.2 Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet	7
8. SANATAITEEN YHTEISET OPINNOT JA TEEMAOPINNOT	8
8.1 Sanataiteen yhteiset opinnot	8
8.2 Sanataiteen teemaopinnot	10
9. SANATAIDEKOU LU SANTUN TAVOITTEET, OPINTOKOKONAISUUDET, KESKEISET SISÄLLÖT JA ARVIOINTI VUOSILUOKITTAIN	11
1. vuosi	11
2. vuosi	12
3. vuosi	14
4. vuosi	16
5. vuosi	18
6. vuosi	19
10. OPPIMISEN ARVIOINNISTA JA TODISTUKSISTA	21
11. OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN	23
12. OSAAMISEN TUNNISTAMINEN JA MUUALLA SUORITETTUIJEN OPINTOJEN HYVÄKSILUKEMINEN	23
13. OPPILAAKSI OTTAMINEN JA MUUTA INFORMAATIOTA	23
14. YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN JA MUIDEN TAHOJEN KANSSA	24
15. TOIMINNAN JATKUVA KEHITTÄMINEN	24
16. KOULUTUKSEN ARVIOINTI	25
17. YHDENVERTAISUUS LASTEN JA NUORTEN SANATAIDEKOU LU SANTUSSA	25
17.1 Oppilasvalinta	25
17.2 Opetus	25
17.3 Oppimisympäristö	25

1. KOKKOLAN LASTEN JA NUORTEN SANATAIDEKOU LU - SANTTU

Sanataidekoulu Santtu aloitti toimintansa Kokkolan seudun opistossa – Karlebynejdens instituutissa vuonna 2005. Sanataidekoulu antaa lapsille ja nuorille taiteen perusopetusta sanataiteessa yleisen oppimäärän mukaan. Opetus pohjautuu taiteen perusopetuksen valtakunnalliseen sanataiteen opetussuunnitelmaan. Kokonaisuudessaan sanataidekoulu on 6 vuoden mittainen ja koostuu 500 oppitunnista. Aloituskä on 8-9 vuotta.

Uudet oppilaat valitaan tarvittaessa soveltuvuuskokeella tai muussa tapauksessa ilmoittautumisjärjestyksessä.

Sanataidekoulu toimii Kokkolan seudun opiston muusta toiminnasta poiketen vain suomen kielellä. Opetus tapahtuu perusopetuksen kouluajan ulkopuolella. Opetuksesta vastaavat tuntiopettajat.

2. TOIMINTA-AJATUS

*” Maalataan sanoista maailma, kuiskitaan toiveista taulu,
annetaan sadun kastella, runoillaan unista laulu.” S.L*

Taiteen perusopetuksen sanataiteen yleisen oppimäärän opetus perustuu näkemykseen kielestä ja kirjallisuudesta taiteen ja koko yhteiskunnan pohjana.

Kokkolan lasten ja nuorten sanataidekoulu Santun toiminta-ajatuksena on tarjota monipuolista, laadukasta ja sanataiteen eri osa-alueet perusteellisesti kattavaa ohjausta lapsille ja nuorille.

Opetus perustuu monilukutaitoon ja laajaan tekstikäsitteeseen, joiden mukaan tekstejä voidaan tuottaa esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, visuaalisessa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa.

Kirjoittaminen käsitetään laajan tekstikäsitteeseen mukaan myös suullisena kertomisena tai kehollisesti tuotettuna ilmaisuna. Lukeminen ymmärretään tekstin vastaanottamisena myös kuultuna, nähtynä tai eri tavoin havainnoituna.

Opetuksen tavoitteena on antaa oppilaille valmiudet ilmaista itseään monipuolisesti sanataiteen keinoin. Opetus ohjaa oppilaita keskittymiseen, päämäärätietoiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn, aktiiviseen oppimiseen sekä rakentamaan toimintaan yksilönä ja ryhmän jäsenenä. Opetuksen lähtökohtia ovat ilo, leikki ja kokemuksellisuus. Opetus rohkaisee mielikuvituksen käyttöön ja oivallusten tekemiseen.

Kirjoittamisen ja kirjallisuudentuntemuksen avulla kehitetään ajattelutaitoja ja jäsennetään maailmaa. Opetuksessa oppilas voi löytää omat vahvuutensa ilmaisijana, perehtyä eri sanataiteen lajien ilmaisumuotoihin, harjaannuttaa taitojaan laaja-alaisesti sekä saa valmiudet kehittyä ilmaisuvoimaiseksi, monipuoliseksi ja itseensä luottavaksi sanataiteilijaksi.

Kokkolan omaleimaisuus historiallisena kaksikielisenä merenrantakaupunkina antaa oman syvyytensä opetukseen.

Perusajatuksena on yksilön taiteellisten vahvuuksien kehittäminen, aistien herättely sekä ilon ja innostuksen löytäminen. Opiskelu on pitkäjänteistä ja prosessinomaista taiteellista työskentelyä.

3. ARVOPERUSTA

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat arvoperustaan, jonka mukaan taiteen perusopetus rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle. Ihminen rakentaa elämäänsä toimimalla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristönsä kanssa. Taiteen perusopetus perustuu käsitykseen jokaisen ihmisen ainutlaatuisuudesta ja arvokkuudesta yksilönä ja yhteisöjen jäsenenä. Opetuksessa edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja kunnioitetaan sukupuolen moninaisuutta. Opetus tukee ihmisenä kasvamista ajattelun taitoja ja luovuutta kehittämällä. Opetuksen lähtökohtana ovat kullekin taiteen alalle ominaiset tiedon tuottamisen ja esittämisen tavat. Taiteeseen sisältyvät esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden kysymykset ohjaavat pohtimaan ja arvioimaan, mikä elämässä on merkityksellistä ja arvokasta. Taiteen perusopetuksessa luodaan pohjaa sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväälle tulevaisuudelle.

Oppilas saa löytää oman äänensä ja ilmaisuvoimansa omien taitojensa ja innostuneisuutensa mukaan ja opetus on kannustavaa, tasa-arvoista ja ohjauksellista. Tavoitteena on antaa oppilaalle vahvat juuret ja ymmärrys itsestään sanataiteilijana ja tiedollinen ymmärrys sanataiteen eri osa-alueista, sekä kannustaa häntä löytämään itsensä ja ilmaisuvoimansa tässä maastossa. Työtapojen tulee ohjata oppilasta arvostamaan kaikkien ryhmän jäsenten työskentelyä ja työn tuloksia.

4. OPPIMISKÄSITYS

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet perustuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Kokemukset ja vuorovaikutus ympäristön kanssa samoin kuin eri aistien käyttö ja kehollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia.

Taiteen perusopetuksessa oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, joka vahvistaa oppilaan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppiminen on kaikilla taiteenaloilla kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka kehittää oppilaan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Se on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat merkityksellisiä taitojen kehittymisen kannalta. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ja kannustava ohjaus ja palaute vahvistavat oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta.

5. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

5.1 Oppimisympäristöt

Taiteen perusopetuksessa oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja käytäntöjä, joissa taiteenalan opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Lähtökohtana on, että oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia. Ne ovat ilmapiiriltään avoimia ja myönteisiä sekä rohkaisevat ja innostavat oppilaita kehittämään osaamistaan.

Opiskelu järjestetään Kokkolan ydinkeskustan peruskoulujen tiloissa ja/tai Kokkolan seudun opiston tiloissa. Nyt opetus on painottunut Hollihaan koulun tiloihin. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa. Opiskeluympäristö rakennetaan ryhmässä turvalliseksi ja kannustavaksi, jossa leikkimielisyys, ilo, luovuus ja avoimuus takaavat hyvän oppimisilmapiirin. Opiskeluympäristönä nähdään koko Kokkolan seutu ja sen tarjoamat mahdollisuudet, kuten museot, historialliset paikat, kirjasto, radio- ja sanomalehti-toimistot. Näitä paikkoja hyödynnetään opiskelussa opetussuunnitelman mukaisesti.

Opetus on järjestetty ryhmäopetuksena niin, että ensimmäisinä vuosina pyritään turvaamaan pitkäkestoinen oppilas-ohjaajasuhde, mutta lapsen varttuessa ohjaajat valikoituvat ammattitaitonsa ja eri taiteenalojen osaamisalueiden mukaisesti. Esimerkiksi kirjailija, toimittaja, näyttelijä tai vaikka elokuvantekijä voi opettaa sovitun jakson ominta aluettaan.

5.2 Työtavat

Sanataiteen opiskelussa korostuvat yhteisöllisyys, kokemuksellinen oppiminen, toiminnallisuus, ilmiölähtöisyys ja monitaiteisuus. Kirjoitettua, kuultua ja luettua sekä monimuotoisia tekstejä käsitellään eri tavoin keskustellen ja toiminnallisesti. Teemaopinnoissa voidaan keskittyä sanataiteen eri lajeihin ja projektimaiseen tai mahdollisuuksien mukaan taiteidenväliseen työskentelyyn.

Työtavat ovat moninaiset ja perustuvat yhteistoiminnalliseen, ilmiölähtöiseen ja toiminnalliseen oppimiskäsitykseen. Yksilöllisyys kulkee rinnan yhteisöllisyyden kanssa. Eri taiteenlajit ja estetiikka ovat edustettuina opetuksessa. Santussa oppija on tekävä, tutkiva, luova ja yhteistyössä muiden kanssa toimiva aktiivinen osallistuja. Opiskelijaa rohkaistaan myös osallistumaan erilaisiin kirjoituskilpailuihin, laatimaan lehti- ja radiojuttuja ja muuta vastaavaa julkaisutoimintaa.

Oppija pääsee kehittämään niin omia yksilöllisiä oppimistaitojaan, kuin tiimi- ja yhteistyötaitojaan vaihtelevan tekemisen ja luovan toiminnan kautta. Taiteellinen työ on pitkäjänteistä ja pitkäkestoista ja tämä ominaisuus on työtapojen taustalla.

5.3 Toimintakulttuuri

Taiteen perusopetuksen oppilaitoksen toimintakulttuuri muotoutuu työtä ohjaavien normien tulkinnasta, vakiintuneista käytännöistä sekä sen jäsenten ajatteluja toimintatavoista. Yhteinen toimintakulttuuri edistää taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen opetuksen toteuttamista. Toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa ja vaikuttaa oppilaan kokemukseen osallisuudesta ja opetuksen laadusta.

Taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja kestävää hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Kannustavassa toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisten kautta. Arjen valinnoissa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä elämäntapa, kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus. Yhteinen toimintakulttuuri ohjaa myös taiteenalaan liittyvien oikeudellisesti suojeltujen etujen kuten sananvapauden, yksityisyyden suojan ja tekijänoikeuksien tuntemiseen.

Toimintakulttuurin kehittäminen tarkoittaa jatkuvaa pedagogiikan ja taiteenalan osaamisen kehittämistä. Olennaista toimintakulttuurin kehittämisessä on oppilaitoksen johtaminen sekä opetuksen arkikäytäntöjen organisointi, suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi. Avointa ja rakentavaa vuorovaikutusta tarvitaan sekä oppilaitosyhteisön sisäisessä että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä.

6. OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE

6.1 Opintojen laajuus

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on **500** tuntia, josta yhteisten opintojen laskennallinen laajuus on **300** tuntia ja teemaopintojen **200** tuntia. Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia.

Annettavan opetuksen tulee mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltyjen taiteenalan oppimäärän tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen. Yleisen oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta järjestettäessä on pyrittävä joustavuuteen niin, että taiteenala, oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon.

6.2 Opintojen rakenne

Yleisen oppimäärän opinnot eri taiteenaloilla muodostuvat taiteenalan yhteisistä opinnoista ja teemaopinnoista.

Yhteisten opintojen ja teemaopintojen valtakunnalliset tavoitteet ja keskeiset sisällöt määritellään opetussuunnitelman perusteissa taiteenaloittain.

Yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentaminen. Koulutuksen järjestäjä voi tarjota keskenään vaihtoehtoisia teemaopintojen opintokokonaisuuksia.

Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

7. TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET

7.1 Taiteen perusopetuksen tehtävä

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Opetuksella edistetään taidesuhteen kehittymistä ja elinikäistä taiteen harrastamista. Opetus kehittää taiteen alalle ominaista osaamista ja antaa valmiuksia hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on rakentaa kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin. Opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle. Taiteenalan opetuksessa vahvistetaan oppilaan omaehtoisen ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja. Opinnot tukevat oppilaiden luovan ajattelun ja osallisuuden kehittymistä. Taiteen perusopetus vahvistaa oppilaiden identiteettien rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä.

Taiteen perusopetus luo edellytyksiä taiteen ja taidekasvatuksen kehittämiseksi Suomessa. Taiteen perusopetuksen tehtävää toteutetaan yhteistyössä muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

7.2 Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteena on elinikäisen taidesuhteen ja kulttuurisen osallisuuden edistäminen. Taiteenalan yleisen oppimäärän opinnot tarjoavat innostavia ja monipuolisia mahdollisuuksia taiteen tekemiseen ja kokemiseen sekä taiteesta nauttimiseen. Oppilaita kannustetaan pohtimaan taiteen merkitystä omassa elämässä sekä vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä taiteen keinoin.

Yleisen oppimäärän tavoitteena on oppimisen ilon, opiskelumotivaation ja luovan ajattelun edistäminen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden yksilölliset oppimisen tarpeet ja lähtökohdat. Oppilasta kannustetaan ja ohjataan valitsemaan itselleen merkityksellisiä tapoja tehdä taidetta.

Yleisen oppimäärän opinnoissa oppilaat kokeilevat, harjoittelevat ja soveltavat taiteen alansa ilmaisukeinoja moniaistisesti. Opetus tukee oppilaiden ajattelun taitojen ja monilukutaidon kehittymistä myös taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntämällä. Oppilaita kannustetaan tutustumaan taiteen alaan historiallisesta ja yhteiskunnallisesta näkökulmasta.

8. SANATAITEEN YHTEISET OPINNOT JA TEEMAOPINNOT

8.1 Sanataiteen yhteiset opinnot

Sanataiteen yleisen oppimäärän yhteisissä opinnoissa oppilaat tutustuvat sanataiteen eri mahdollisuuksiin, käsitteisiin ja keinoihin. Opinnot koostuvat eri tavoitealueita yhdistelevistä opintokokonaisuuksista, jotka päätetään paikallisesti.

Tavoitteet

Sanataiteilijana kehittyminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta tekemään havaintoja maailman ilmiöistä ja tutkimaan niiden tarinallisuutta
- rohkaista oppilasta löytämään ja valitsemaan itselleen tärkeää kerrottavaa kehittämällä eri aistien käyttöä ja herkkyyttä
- tukea oppilaan kehittymistä ja sanataiteellista näkemystä suhteessa kirjallisuuden traditioon
- kannustaa oppilasta kehittämään omaa identiteettiään sanataiteen tuottajana.

Omaääninen kirjoittaminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta etsimään ilmaisun omaäänisyyttä ja luovuutta sekä antaa hänelle siihen välineet
- rohkaista oppilasta jäsentämään, kielellistämään ja sanoittamaan havaintojaan, ajatuksiaan ja tunteitaan sekä luomaan kuviteltuja todellisuuksia sanataiteen keinoin
- kannustaa oppilasta laajentamaan sanavarantoaan sekä monipuolistamaan kieltään ja ilmaisutapojaan
- harjaannuttaa oppilasta tuottamaan eri lajien mukaista sanataidetta
- auttaa oppilasta ymmärtämään tekstin sisällön ja muodon suhdetta eli tyylien rakentumista.

Elämyksellinen lukeminen

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta eläytymään lukemaansa ja kuulemaansa sekä jakamaan lukukokemuksiaan
- kannustaa oppilasta tutustumaan sanataiteen lajeihin ja ilmaisukeinoihin, myös monimuotoisiin teksteihin
- kannustaa oppilasta luovaan lukemiseen ja löytämään erilaisia lukemisen tapoja suhteessa sanataiteen ympäristöihin.

Taideprosessi ja julkaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta tutustumaan sanataiteen tuottamisen prosessin eri vaiheisiin
- harjaannuttaa oppilasta tuottamaan sanataideteoksia tavoitteellisesti
- kannustaa oppilasta antamaan ja vastaanottamaan palautetta sekä kohtaamaan sanataiteen tuottamiseen liittyvää keskeneräisyyttä
- kannustaa ja rohkaista oppilasta jakamaan ja julkaisemaan sanataideteoksiaan.

Keskeiset sisällöt

Sanataiteen yleisen oppimäärän yhteisissä opinnoissa tutustutaan tekstien eri lajeihin kaunokirjallisuudesta mediateksteihin sekä niiden kielellisiin ja kuvallisiin ilmaisukeinoihin. Sanataiteessa opitaan ideoimaan ja muokkaamaan tekstejä. Oma taidekäsitys ja vuorovaikutus taiteen kanssa kehittyvät. Opinnoissa löydetään keinoja ylläpitää työskentelymotivaatiota ja kehittää taitoa tutkia ja arvioida kannustavasti omia tekstejä.

8.2 Sanataiteen teemaopinnot

Sanataiteen yleisen oppimäärän teemaopinnoissa oppilaat perehtyvät sanataiteen eri lajeihin ja osallistuvat taiteidenvälisiin projekteihin. Opinnot koostuvat eri tavoitealueita yhdistelevistä opintokokonaisuuksista, jotka päätetään paikallisesti.

Tavoitteet

Sanataiteilijana kehittyminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia tapoja tuottaa sanataidetta
- innostaa oppilasta työskentelemään tavoitteellisesti
- tukea oppilasta osallistumaan sanataidekeskusteluun eri ympäristöissä
- kannustaa oppilasta etsimään taiteilijuuden yhteisiä piirteitä ja työtapoja muiden taiteenalojen kanssa.

Omaääninen kirjoittaminen

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta etsimään itselle sopivia tapoja tuottaa sanataidetta
- kannustaa oppilasta laajentamaan sanavarantoaan sekä monipuolistamaan kieltään ja ilmaisutapojaan
- harjaannuttaa oppilasta tuottamaan sanataidetta ja kokeilemaan eri kirjallisuuden lajeja
- auttaa oppilasta havainnoimaan tyylien rakentumista.

Elämyksellinen lukeminen

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta eläytymään lukemaansa ja kuulemaansa sekä jakamaan lukukokemuksiaan

- kannustaa oppilasta tutustumaan sanataiteen traditioon ja perehtymään erilaisiin lukemisen tapoihin, myös monimuotoisten tekstien tulkitsemiseen
- rohkaista oppilasta tutustumaan myös yhteisöllisesti tuotettuun sanataiteeseen ja sen traditioon.

Taideprosessi ja julkaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta ymmärtämään kirjoitusprosessin eri vaiheita omassa sanataiteen tekemisen tavassaan ja tutkimaan muitten taiteenlajien syntyprosesseja
- harjaannuttaa oppilasta tuottamaan sanataidetta tavoitteellisesti yksin ja yhdessä
- kannustaa oppilasta antamaan ja vastaanottamaan palautetta
- kannustaa ja rohkaista oppilasta jakamaan ja julkaisemaan sanataideteoksiaan myös yhteistyössä muiden taiteenalojen kanssa.

Keskeiset sisällöt

Sanataiteen yleisen oppimäärän teemaopinnoissa perehdytään kauno- ja tietokirjallisuuden lajeihin sekä niiden käyttämiin keinoihin. Opinnoissa korostuvat yhteisölliset tekemisen tavat ja sanataideteosten näkeminen osana toisten tekstien verkostoa. Teemaopintojen osana voidaan julkaista sanataideteos painettuna, ääneen luettuna, mediasisältönä, lavaesiintymisenä tai muussa muodossa.

9. SANATAIDOKOULU SANTUN TAVOITTEET, OPINTOKOKONAISUUDET, KESKEISET SISÄLLÖT JA ARVIOINTI VUOSILUOKITTAIN

1. vuosi, 66 h

Yhteiset opinnot (52 h)

Tavoitteet

Sanataiteilijana kehittyminen, oppilas

- tunnistaa sanataiteen moninaisuuden ja itsensä sanataiteen tuottajana.

Omaääninen kirjoittaminen, oppilas

- harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään havaintojaan itsestä ja lähiympäristöstä sanataiteen aineksina
- saa kannustusta sanavaraston laajentamiseen ja suullisen sekä kirjallisen ilmaisun kehittämiseen.

Elämyksellinen lukeminen, oppilas

- rohkaistuu eläytymään lukemaansa ja kuulemaansa
- rohkaistuu jakamaan lukukokemuksiaan
- saa kannustusta ja ohjausta tutustua sanataiteen lajeihin ja ilmaisukeinoihin.

Taideprosessi ja julkaiseminen, oppilas

- saa kannustusta palautteen antamiseen ja vastaanottamiseen sekä sanataiteen tuottamiseen liittyvän keskeneräisyyden kohtaamiseen.

Opintokokonaisuudet ja keskeiset sisällöt

Ilon, leikin ja vuorovaikutuksen taidot (24 h)

- leikkiminen
- saduttaminen
- kuunteleminen, kertominen, lukeminen
- ryhädynamiikan kehittyminen / ryhmäytyminen.

Maailman jäsentämisen taidot (28 h)

- eri aistihavaintojen hyödyntäminen tekstin tuottamisessa ja kerronnan aineksina
- "kertomuksen löytämisen taidot"
- minun, perheeni ja sukuni tarinat
- kielellä leikkiminen ja sanavaraston kartuttaminen
- oman lempikirjan esittelemine.

Teemaopinnot (14 h)**Tavoitteet****Sanataiteilijana kehittyminen, oppilas**

- rohkaistuu vuorovaikutukseen kuuntelemalla, kertomalla ja lukemalla.

Omaääninen kirjoittaminen, oppilas

- saa kokemuksen toimimisesta kertojana kansanperinteen jatkumossa.

Elämyksellinen lukeminen, oppilas

- saa kannustusta ja ohjausta tutustua kansansatuihin ja runoihin eri ilmaisukeinoin.

Taideprosessi ja julkaiseminen, oppilas

- saa kokemuksen kokemisen ja tekemisen yhdistämisestä.

Opintokokonaisuus ja keskeiset sisällöt**Kansansadut ja runot**

- kansalliseepokset ja suullisesti säilynyt tarinaperinne
- kuulijana ja kertojana kansanperinteen jatkumossa
- kokemisen ja tekemisen yhdistäminen: eri taidelajeja hyödyntävän teoksen tai projektin valmistaminen itselle tärkeästä tekstistä tai kokemuksesta.

Arviointi

Arvioinnin toteuttaminen

Itsearviointi

- harjoitellaan tavoitteiden asettamista ja niiden tarkastelua

Vertaisarviointi

- harjoitellaan ohjatusti ryhmäpalautteen antamista erilaisia menetelmiä hyödyntäen

Opettajan/julkinen palaute

- kannustava ja rohkaiseva palaute yksilöllisesti ja ryhmissä

2. vuosi, 66 h**Yhteiset opinnot (42 h)****Tavoitteet****Sanataiteilijana kehittyminen, oppilas**

- perehtyy juonellisiin kertomuksiin
- oppii ymmärtämään fiktion käsitteitä.

Omaääninen kirjoittaminen, oppilas

- harjaantuu huomaamaan miten oma kokemus muuttuu fiktioksi

- rohkaistuu keksimään omia seikkailuja ja sankarihahmoja
- kokeilee kirjoittamista eri rooleissa.

Elämyksellinen lukeminen, oppilas

- havaitsee, miten kieltä käytetään eri yhteyksissä
- tutustuu draamaan kirjallisuuden lajina ja teatteri-ilmaisuun tekstien tulkitsemisen muotona.

Taideprosessi ja julkaiseminen, oppilas

- havainnoi ja kokeilee kielen keinoja
- syventää ja monipuolistaa ilmaisuaan aistikokemuksin ja kielileikein.

Opintokokonaisuus ja keskeiset sisällöt

Monimuotoinen kieli

- kielellä leikkiminen (kielen rytmin havainnointi, tunnetilojen vaikutus tekstiin)
- persoonallisen ilmaisun etsiminen ja kehittäminen
- sanataiteen ja muiden taiteenlajien yhdistämisen kokeileminen (teksti - liike, teksti - ääni, teksti - kuva)
- erilaisiin henkilöihahmoihin eläytyminen ja roolissa kirjoittaminen
- näytelmiin, kuunnelmiin ja teatteriin tutustuminen
- monologiin ja dialogiin perehtyminen
- lukukokemuksen pohjalta rakennettava erilaisia aistielämyksiä tarjoava tila ja oman tekstin tuottaminen tilan inspiroimana.

Teemaopinnot (24 h)

Tavoitteet

Sanataiteilijana kehittyminen, oppilas

- tunnistaa kerronnan rakenteita.

Omaääninen kirjoittaminen, oppilas

- rohkaistuu kertomaan omia seikkailuja ja sankarihahmoja.

Elämyksellinen lukeminen, oppilas

- ymmärtää faktan ja fiktion eron.

Taideprosessi ja julkaiseminen, oppilas

- harjaantuu kertomuksen suunnitteluun
- perehtyy erilaisten audiovisuaalisten työkalujen käyttämiseen.

Opintokokonaisuus ja keskeiset sisällöt

Kertomuksen rakentamisen taidot ja kertomuksen keskeiset käsitteet

- erityyppisten tarinoiden kertominen, lukeminen, katsominen ja kuunteleminen
- kertomuksen keskeisiin käsitteisiin (henkilö, kertoja, miljö, juoni, aihe ja teema) ja rakenteisiin (aloitus, keskikohta, lopetus ja käänteet) sekä henkilöihahmojen kehittelyyn (pyrkimykset ja ristiriidat) syventyminen
- elämyksellinen tutustuminen eri miljöisiin
- ajatuskartan käyttö tarinan juonen ja henkilöihahmojen rakentamisessa

- seikkailu- ja sankaritarinan aineiden havaitseminen omasta elämästä ja tarinan kirjoittaminen.

Arviointi

Arvioinnin toteuttaminen

Itsearviointi

- tavoitteiden monipuolinen asettaminen ja tarkasteleminen.

Vertaisarviointi

- monipuolinen ryhmäpalautteen hyödyntäminen eri menetelmin.

Opettaja/julkinen palaute

- kannustava ja rohkaiseva palaute yksilöllisesti ja ryhmässä.

3. vuosi, 66 h

Yhteiset opinnot (34 h)

Tavoitteet

Sanataiteilijana kehittyminen, oppilas

- kannustetaan tekemään havaintoja kielensä historiasta ja nykyilmiöistä
- rohkaistuu ja saa tukea tutustuakseen muiden kulttuurien suuriin kertomuksiin ja myytteihin
- kehittyy tunnistamaan arkkityyppiset tarinat ja henkilöt
- perehtyy kansan- ja nykytarustoon
- oppii havaitsemaan realismin ja fantasian eroja niille tyypillisiä piirteitä
- saa mahdollisuuden kielelliseen ja kuvalliseen ilmaisuun tarjoamalla välineitä hyödyntää tieto- ja viestintätekniiikan osaamistaan.

Omaääninen kirjoittaminen, oppilas

- innostuu etsimään ilmaisun moniäänisyyttä ja luovuutta luomalla omia tarinoita
- rohkaistuu kielellistämään ja sanoittamaan havaintojaan sekä luomaan kuviteltuja todellisuuksia sanataiteen keinoin
- harjaantuu tuottamaan eri lajien mukaista sanataidetta
- rakentaa oman fantasiamaailman.

Elämyksellinen lukeminen, oppilas

- kiinnostuu erilaisista tarustoista ja kulttuureista kertovan kirjallisuuden lukemiseen.
- löytää kirjallisuudesta eri lajityyppejä ja niille keskeisiä ominaisuuksia tutustuen eri lajien kirjallisuuteen sekä mediateksteihin (realismi, fantasia, huumori, seikkailu jne.).

Taideprosessi ja julkaiseminen, oppilas

- osallistuu sanataiteen prosessin eri vaiheisiin tuottamalla oman fantasiamaailman ja saa kokemuksen, jossa hän jakaa oman sanataideteoksensa
- saa kokemuksen, jossa sanataideteoksen valmistamisessa hyödynnetään tieto- ja viestintätekniiikan taitojen harjoittelua

- rohkaistaan osallistumaan kilpailuihin ja ohjataan julkaisemaan omia tuotoksia.

Opintokokonaisuus ja keskeiset sisällöt

Erilaisia todellisuuksia ja tapoja kertoa

- realismin ja fantasian erot sekä niille tyypilliset piirteet
- mahdollisuus kielelliseen ja kuvalliseen ilmaisuun tieto- ja viestintätekniiikan taitoja hyödyntäen
- rohkaistuminen kielellistämään ja sanoittamaan havaintoja ja sekä luomaan kuviteltuja todellisuuksia sanataiteen keinoin
- kannustaminen lukemaan erilaisia tarustoja ja kulttuureista kertovaa kirjallisuutta
- osallistuminen sanataiteen prosessin eri vaiheisiin tuottamalla oman fantasiamaailman
- rohkaistuminen jakamaan oman sanataideteoksensa
- harjaantuminen tieto- ja viestintätekniiikan käyttämisessä sanataideteoksen valmistamisessa.

Teemaopinnot (32 h)

Sanataiteilijana kehittyminen, oppilas

- tutustuu symboliikkaan sanataiteessa ja yleisimpiin arkkityyppeihin
- hahmottaa tarinana aristoteelisen ja myyttisen rakenteen
- tutustuu syntytarinoihin ja legendoihin
- tutustuu huumorin keinoihin esim. ironiaan satiiriin, parodiaan ja käännettyihin maailmoihin.

Omaääninen kirjoittaminen, oppilas

- hyödyntää maagisia taruja ja hahmoja omista tarinoissa
- tutustuminen suulliseen kerrontaperinteeseen sekä eri aikakausille tyypillisiin teoksiin ja kerrontaan sekä niiden kieleen.

Elämyksellinen lukeminen, oppilas

- tutustuu maagisiin taruihin ja hahmoin kirjallisuudessa ja omista tarinoissa
- tutustuu kummitusjuttuihin, kaupunkitarinoihin sekä erilaisiin kulttuurien tarustoihin lukien ja kertoen.

Taideprosessi ja julkaiseminen, oppilas

- tutustuu myyttisen tarinoiden luomiseen aineksina oman asuinpaikan tarinat ja ihmiset
- tutkii miljöötä tarinaan ja sen henkilöihin merkitystä antavana osana.

Opintokokonaisuus ja keskeiset sisällöt

Fantasia

- tutustuminen monipuolisesti fantasian maailmaan
- realismin ja yliluonnollisen kohtaaminen, myös omassa tarinassa
- oman fantasiamaailman luominen
- tutustutaan video- ja elokuvatyökaluihin ilmaisun välineenä.

Arviointi

Arvioinnin toteuttaminen

Itsearviointi

- omien taitojen tiedostaminen ja arviointi

Vertaiesarviointi

- harjoitellaan rakentavan palautteen antamista; pari- ja ryhmäpalaute

Opettajan/julkinen palaute

- keskusteleva ja ohjaava, oppilaan yksilöllisiin tavoitteisiin perustuva palaute

4. vuosi, 99 h

Yhteiset opinnot (64 h)

Tavoitteet

Sanataiteilijana kehittyminen, oppilas

- kehittyty havaitsemaan teosten maailmoissa tapahtuvia muodonmuutoksia
- kehittyty tunnistamaan tekstin tyylimuutoksia, kielen vaihtelua ja kielen kuvallisuutta
- herätetään huomaamaan, että kirjoitetuilla viesteillä on kohderyhmä ja tavoite
- oppii havaitsemaan miten sanat muuttuvat runoiksi, näytelmiksi, kuunnelmiksi tai elokuviksi
- saa mahdollisuuden kielelliseen ja kuvalliseen ilmaisuun hyödyntäen tieto- ja viestintätekniiikan osaamista.

Omaääninen kirjoittaminen, oppilas

- kannustetaan laajentamaan sanavarastoaan sekä monipuolistamaan kieltään ja ilmaisutapojaan
- rohkaistuu kokeilemaan teksteillä vaikuttamista
- harjaantuu kokeilemaan lehtikirjoittamista
- toteuttaa ideoimansa kokonaisuuden ja tiedottaa siitä mediaa hyödyntämällä.

Elämyksellinen lukeminen, oppilas

- rohkaistuu laajentamaan kulttuurintuntemustaan muihin maihin ja kansoihin ja niiden kerrontaperinteisiin.

Taideprosessi ja julkaiseminen, oppilas

- osallistuu tutkimaan tekstin tietä julkaisuksi kirjallisen kentän toimintaan ja toimijoiden tehtäviin tutustuen.
- toteuttaa ideoimansa kokonaisuuden ja tiedottaa esimerkiksi yhteisessä suljetussa mediassa.

Opintokokonaisuus ja keskeiset sisällöt

Kertojan ja tekstin muodonmuutoksia

- muodonmuutokset kirjallisuudessa juonen, henkilöhahmojen ja kielen tasoilla
- saman aiheen kirjoittaminen eri tyyleillä, eri lajeiksi, eri kielimuodoilla

- lyriikka kirjallisuuden lajina ja sen käsitteet: runon puhuja, säe, säkeistö, rytmi, mitta, kuva, toisto
- erilaisia kertojaratkaisuja
- alakulttuurit henkilöhahmojen muokkaajana
- eri kulttuurien kuvastot taiteessa: tarinoiden aiheet, sankarit ja perusarvot
- muodonmuutokset kirjoittajana: oma tyyli ja sen kehittäminen, omat aiheet ja niiden variaatio
- muodonmuutostarinan kirjoittaminen
- tutustuminen kirjailijan ja/tai muun kirjoittamisen ammattilaisen työhön, asiantuntijavierailu tai osallistuminen tilaisuuteen
- kustantamoissa ja/tai lehden toimituksessa vierailu.

Teemaopinnot (35 h)

Tavoitteet

Sanataiteilijana kehittyminen, oppilas

- herätetään huomaamaan, että kirjoitetuilla viesteillä on kohderyhmä ja tavoite
- annetaan mahdollisuuksia kielelliseen ja kuvalliseen ilmaisuun hyödyntäen tieto- ja viestintätekniikan osaamista.

Omaääninen kirjoittaminen, oppilas

- rohkaistuu kokeilemaan teksteillä vaikuttamista
- harjaantuu kokeilemaan lehtikirjoittamista.

Elämyksellinen lukeminen, oppilas

- saa kokemuksen tarkoituksiin kirjoitetuista teksteistä.

Taideprosessi ja julkaiseminen, oppilas

- harjoittelee esim. tiedottamista.

Opintokokonaisuus ja keskeiset sisällöt

Sanataiteilija vaikuttajana mediassa

- vaikuttamiseen tähtäävät tekstit esim. kolumni, pakina, mielipideteksti, arvostelu, pamfletit.
- oman vaikuttamiseen tähtäävän tekstin julkaiseminen, esim. yhteisessä blogissa
- tietyille kohderyhmälle suunnattu julkaisu tai esitys, esim. www-sivut, lehti, antologia
- yhteisen blogin ylläpitäminen.

Arviointi

Arvioinnin toteuttaminen

Itsearviointi

- harjoitellaan tiedostamaan omat vahvuudet ja kehittämiskohteet sanataiteilijana.

Vertaisarviointi

- tavoitteisiin perustuvan kehittävän ja eteenpäin vievän palautteen edistäminen.

Opettajan/julkinen palaute

- keskusteleva ja ohjaava oppilaan yksilöllisiin tavoitteisiin ja taitoihin perustuva palaute syventyy
- saadaan kokemuksia julkisen palautteen vastaanottamisesta.

5. vuosi, 99 h**Yhteiset opinnot (54 h)****Tavoitteet****Sanataiteilijana kehittyminen, oppilas**

- kehittää ja syventää verkko- ja medialukutaitoaan
- pohtii omaa rooliaan ja vastuutaan viestijänä ja vastaanottajana
- harjaantuu vastaanottamaan erilaisia, yllättäviäkin virikkeitä.

Omaääninen kirjoittaminen, oppilas

- saa kokemuksia kirjoittamisesta eri välineille
- syventää verkko- ja mediakirjoitustaitoaan.

Elämyksellinen lukeminen, oppilas

- havaitsee kirjallisuudessa tekstien viittauksia muihin teksteihin.

Taideprosessi ja julkaiseminen, oppilas

- harjoittelee oman mediatekstin tekemistä.

Opintokokonaisuus ja keskeiset sisällöt**Tarinat uusmediassa**

- erilaisten mediatekstien tarkastelua ja tekemistä
- mainonnan maailma ja tarinat mainosten takana
- tekstin ja sen välittämän informaation luotettavuuden arviointia
- kirjallisuuden ja luovan kirjoittamisen sivustot
- verkkokirjat, -lehdet; kirjaston verkkopalveluiden käyttö
- omien kirjallisuusaiheisten verkkopalveluiden käyttö.

Teemaopinnot (45 h)**Tavoitteet****Sanataiteilijana kehittyminen, oppilas**

- saa mahdollisuuden tulkita eri taidelajeja sisältäviä teoksia
- saa sanataiteen rinnalla tuntumaa toiseen taiteenlajiin.

Omaääninen kirjoittaminen, oppilas

- rohkaistuu yhdistämään kokemisen ja tekemisen
- harjaantuu ymmärtämään teeman, taideteoksen väitteen ja sanoman olevan toteutettavissa useilla eri tekniikoilla eri taidelajeiksi
- kokeilee vuorovaikutusta ja yhteistyötä osana sanataiteen tekemistä.

Elämyksellinen lukeminen, oppilas

- harjoittelee luetun tekstin muuttamista eri taidemuotoon.

Taideprosessi ja julkaiseminen, oppilas

- harjoittelee yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa ideoimaan taideteoksen, jossa on yhdistetty sanataide johonkin muuhun taidemuotoon.

Opintokokonaisuus ja keskeiset sisällöt**Taiteet kohtaavat**

- esityksen taustalla vaikuttavat tai siihen liittyvän tekstin tai idean etsiminen
- aiheen, teeman ja sanoman tarkastelu eri taiteiden kielellä ilmaistuna ja toteuttaminen eri taidelajeiksi
- tekstin ja esimerkiksi liikkeen, kankaan, äänen tai valo- tai videokuvaamisen yhdistäminen ja vuorovaikutuksen kokeminen
- eri taidemuotoja yhdistävä teos tai esitys
- pohdiskeleva teksti taiteidenvälisen projektin herättämistä ajatuksista ja kokemuksista.

Arviointi

Arvioinnin toteuttaminen

Itsearviointi

- prosessin arviointitaito kehittyy

Vertaisarviointi

- harjoitellaan kriittisen palautteen antamista ja vastaanottamista

6. vuosi, 104 h

Päättövuonna oppilaan oma tuottaminen, oman sanataiteilijänsä vahvistuminen ja esille tuominen oppilasta kiinnostavan kanavan kautta on keskeistä.

Oppilaan aiempina vuosina saavuttamat tavoitteet muodostavat tukevan ja työskentelyn mahdollistavan perustan päättövuoden työskentelylle. Keskeiset tavoitealueet painottuvat taiteidenväliseen prosessiin ryhtymiseen, julkaisun ja sanataiteilijana yksilöitymiseen ohjaamiseen. Päättövuonna oppilaan peilinä omalle työskentelylle on kuitenkin kaikki tavoitealueet. Oppilaan oma reflektio ja itsearviointi on tärkeää.

Oppilasta ohjataan valitsemaan taiteenlaji tai haastetaan taiteidenväliseen projektiin. Oppilas suunnittelee ja toteuttaa pitkäjänteiseen työskentelyyn, ryhmän ja ohjaajan välisen vuorovaikutuksen ja palautteen varaan rakentuvan projektin tai tuotannon.

Oppilasta ohjataan refleктоimaan omaa työskentelyprosessiaan ja edistämään sekä kehittämään työn alla olevaa tuotostaan reflektion ja yhteisen palautteen varassa digitaalisen päiväkirjan avulla.

Oppilas ohjataan tutustumaan omaa työskentelyään tukeviin taide- ja kulttuurikokemuksiin/tapahtumiin. Oppilas osallistuu näihin valitsemiinsa tapahtumiin ja liittää niiden reflektoinnin osaksi päättövuoden päiväkirjaan.

Oppilas ohjataan huomioimaan projektissaan monimediaisen maailman, digitalisaation mahdollisuudet, poikkitaiteelliset, luovat ja innovatiiviset ratkaisut.

Päättövuoden kokonaistuntimäärä on 104 h. Tästä tuntimäärästä 40 h on itsenäistä työskentelyä ohjaavan opettajan ohjeistuksen mukaisesti.

Yhteiset opinnot (54 h)

Tavoitteet

Sanataiteilijan kehittyminen

- kannustaa oppilasta etsimään taiteilijuuden yhteisiä piirteitä ja työtapoja muiden taiteenalojen kanssa.

Omaääninen kirjoittaminen

- rohkaisee oppilasta etsimään itselleen sopivia tapoja tuottaa sanataidetta
- harjaannuttaa oppilasta tuottamaan sanataidetta ja kokeilemaan eri kirjallisuuden lajeja.

Elämyksellinen lukeminen

- rohkaisee oppilasta tutustumaan myös yhteisöllisesti tuotettuun sanataiteeseen ja sen traditioon

Taideprosessi ja julkaiseminen

- harjaannuttaa oppilasta tuottamaan sanataidetta tavoitteellisesti yksin ja yhdessä
- kannustaa oppilasta antamaan ja vastaanottamaan palautetta
- kannustaa ja rohkaisee oppilasta jakamaan ja julkaisemaan sanataideteoksiaan myös yhteistyössä muiden taiteenalojen kanssa.

Opintokokonaisuus ja keskeinen sisältö

Sanataideteoksien julkaiseminen painettuna, ääneen luettuna, mediasisältönä, lavaesiintymisenä tai muussa muodossa.

Teemaopinnot (50 h)

Tavoitteet

Sanataiteilijana kehittyminen

- kannustaa ja ohjaa oppilasta valitsemaan taidealojen välisiä työtapoja ja omaa taiteilijuutta tukevia piirteitä.

Omaääninen kirjoittaminen

- rohkaisee ja ohjaa oppilasta tuottamaan itselleen sopivalla tavalla sanataidetta myös kirjallisuuden lajeihin tutustumalla.

Elämyksellinen lukeminen

- rohkaisee oppilasta perehtymään yhteisöllisesti toteutetun sanataiteen tradition mahdollisuuksiin omaa prosessia valitessaan.

Taideprosessi ja julkaiseminen

- harjaannuttaa oppilasta oman sanataideteoksen tavoitteelliseen tuottamiseen
- kannustaa oppilasta palautteen vastaanottamiseen ja antamiseen oman sanataiteilijuuden kehittämisessä
- kannustaa oppilasta oman tai yhteisen sanataideteoksen julkaisemiseen ja taiteidenväliseen yhteistyöhön prosessissa.

Opintokokonaisuus ja keskeinen sisältö**Taiteidenväliset projektit oppilaan oman kiinnostuksen ohjaamana.****Arviointi**

Arvioinnin toteuttaminen

Itsearviointi

- sanataiteilijana oman prosessin reflektointi

Vertaisarviointi

- kriittinen ja refleктоiva palaute

Opettaja/julkinen palaute

- yksilötyön ohjauspalaute sekä julkinen palaute

10. OPPIMISEN ARVIOINNISTA JA TODISTUKSISTA

Oppimisen arvioinnissa on kumulatiivinen rakenne, jossa arviointi syvenee vuosiluokittain. Arvioinnille on annettu vuosiluokittain syvenevä ohjeistus, jossa arviointi on jaettu itsearvion, vertaisarvion ja opettajan/julkisen palautteen osa-alueisiin. Arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaiden sanataiteen opinnoissa edistymistä ja opinnoille annettujen tavoitteiden saavuttamista sekä oman taiteilijuuden kehittymistä. Arvioinnilla tuetaan oppilaan omien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista suhteessa niihin.

Oppimisen arvioinnin tulee olla myönteistä ja kannustavaa sekä oppimaan ohjaavaa. Monipuolinen ja jatkuva arviointi koostuu erilaisista palautteen antamisen tavoista, oppilas saa henkilökohtaista palautetta opettajaltaan, ja oppilaita harjaannutetaan itse- ja vertaisarviointiin niitä vuosiluokittain syventäen. Oppilaiden arvioinnissa keskitytään oppilaiden itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittämisen tukemiseen, arviointi ei saa perustua persoonaan.

Oppilaat voivat saada julkista palautetta oppilastöiden julkaisujen yhteydessä. Julkaisumuotoja voivat olla esimerkiksi näyttelyt, esitykselliset kokonaisuudet, tapahtumat, lehtijulkaisut, yhteisjulkaisut ja kilpailut.

Sanataiteen arvioinnin kohteet kiinnittyvät tavoitealueisiin ja arviointi perustuu aina tavoitteisiin.

Tavoitealueina sanataiteessa ovat:

- sanataiteen tuottamisen taidot
- sanataiteen tulkitsemisen taidot
- oppimaan oppimisen taidot, reflektoinnin ja prosessinhallinnan taidot.

Sanataiteen yhteisissä opinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea perustaitojen harjoittelua. Sanataiteen teemaopinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea sanataiteen taitojen laajentumista. Tavoitealueet antavat arvioinnille painotuksen.

Taulukkona alla on sanataidekoulussa käytettävä vuosiluokittainen formatiivinen arviointi, joka on opetuksenaikaista motivoivaa ja ohjaavaa arviointia.

FORMATIIVINEN ARVIOINTI

VUOSI	ITSEARVIOINTI	VERTAISARVIOINTI	OPETTAJAN PALAUTE / JULKINEN PALAUTE
1	Tavoitteen asettaminen ja sen tarkastelu	Ohjattu ryhmäpalaute erilaisia menetelmiä hyödyntäen	Kannustava ja rohkaiseva jatkuva palaute yksilöllisesti ja ryhmässä
2	Tavoitteen asettaminen ja sen tarkastelu monipuolisesti	Ohjattu ryhmäpalaute erilaisia menetelmiä hyödyntäen	Kannustava ja rohkaiseva jatkuva palaute yksilöllisesti ja ryhmässä
3	Omien taitojen tiedostaminen ja kehittymisen arviointi	Harjoitellaan rakentavan palautteen antamista, myös pareittain ja ryhmässä	Keskusteleva ja ohjaava oppilaan yksilöllisiin tavoitteisiin ja taitoihin perustuva palaute
4	Omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tiedostaminen sanataiteilijana	Tavoitteisiin perustuvan kehittävän ja eteenpäin vievän palautteen edistäminen	Harjoitellaan julkisen palautteen vastaanottamista
5	Prosessin arviointitaidon kehittyminen	Kriittisen palautteen antamisen ja vastaanottamisen harjoittelu	Syvennetään julkisen palautteen vastaanottamista
6	Oman sanataideprosessin reflektointi	Kriittinen ja refleктоiva palaute	Yksilöity ohjauspalaute ja julkinen palaute

Päätötodistus

Oppilaalle annetaan sanataiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päätötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut sekä yleisen oppimäärän yhteiset opinnot että teemaopinnot.

Osallistumistodistus

Oppilaalle annetaan pyydettyessä osallistumistodistus suorittamistaan sanataiteen yleisen oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä. Osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

11. OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN

Sanataiteen perusopetus on jo sinänsä yksilöllistävää. Oppilaalle laaditaan tarvittaessa henkilökohtainen opiskelusuunnitelma yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Yksilöllistäminen voi tarkoittaa tavoitteiden, sisältöjen, opiskeluajan, opetuksen toteuttamistavan, tarvittavien tukitoimien ja arviointimenettelyn yksilöllistämistä huomioiden käytettävissä olevat resurssit.

Yksilöllistäminen tehdään niin, että oppilas voi kehittää taitojaan omista lähtökohdistaan.

12. OSAAMISEN TUNNISTAMINEN JA MUUALLA SUORITETTUJEN OPINTOJEN HYVÄKSILUKEMINEN

Sanataiteessa eteneminen perustuu vuosiluokkaiseen etenemiseen, jossa edetään tavoitteellisesti. Poikkeustilanteissa oppilas voidaan kuitenkin ottaa mukaan kesken opintojen, mikäli hänen osaamisensa pystytään tunnistamaan opettajan ja rehtorin tai apulaisrehtorin yhdessä laatiman tehtävän/tehtävien sekä haastattelun avulla. Tämä mahdollistaa oppilaan mukaan tulemisen suuntaantavan aloittamisiään ohittamisen jälkeen hänen oman taitotason löytämisen mukaisesti oikealle vuosiluokalle sijoittaen, jos on tilaa. Oppilas voi kuitenkin korkeintaan tulla suoraan kolmannelle vuosikurssille.

Opiskelija voi korvata opintokokonaisuuksia osoittamalla todistuksen muualla suorittamistaan sanataiteen opinnoista. Myös muu sanataiteen opetus voi korvata jonkun kokonaisuuden, esim. Nuoren Voiman liiton järjestämät kirjoittajakurssit.

Tilanteissa noudatetaan tapauskohtaista harkintaa.

13. OPPILAAKSI OTTAMINEN JA MUUTA INFORMAATIOTA

Oppilaaksi voidaan ottaa soveltuvuuskokeen kautta valitut tai jos koetta ei järjestetä, hakuaikana oppilaiksi ilmoittautuneet ilmoittautumisjärjestyksessä. Jos hakijoita on huomattavasti enemmän kuin on mahdollista ottaa opetukseen, järjestetään soveltuvuuskoee.

Aloittavan ryhmän koko on pääsääntöisesti 15 opiskelijaa.

Oppilaalla on oikeus jatkaa opintoja väli vuoden jälkeen, mikäli hänellä on riittävät perusteet tauolle.

Oppilaitoksella on oikeus erottaa oppilas, joka toistuvasti häiritsee ryhmän tai opettajan työskentelyä tai on jatkuvasti poissa opetuksesta ilman mitään erityistä syytä.

14. YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN JA MUIDEN TAHIOJEN KANSSA

Yhteistyö huoltajien kanssa alkaa lukuvuoden aloitusinfossa, joka on tarkoitettu aloittaville eli ensimmäisen vuosiluokan sanataidekoululaisille ja heidän huoltajilleen. Yhteydenpitoa ylläpidetään esim. Wilma-opiskelijahallinto-ohjelmalla.

Sanataidekoulu tekee yhteistyötä Radio Keski-Pohjanmaan kanssa. Oppilaat pääsevät opiskelujen edetessä vierailemaan radion tiloissa ja osallistumaan toiminnan esittelyyn ja mahdollisesti mukaan ohjelman tekoonkin.

Keski-Pohjanmaa ja Kokkola lehden kanssa on toimiva yhteistyö. Erilaiset kirjoitukset näihin lehtiin ovat osa sanataidekoulun kokonaisuutta. Myös vierailut toimitukseen kuuluvat oppilaan ohjelmaan.

Kaupunginteatteri on valmis ottamaan sanataideryhmiä koyleisöksi. Tutustumiskäynnit teatteriin onnistuvat sovittaessa. Oppilaita on suositeltavaa viedä näytöksiin ja osallistua myös teatterien ohjelmistoon.

Kirjastosta voi pyytää ohjattua esittelyä, kirjavinkkausta eri ikäryhmille ja siellä voi käydä sukeltamassa Kokkolan historiaan vanhojen lehtien salissa. Myös satutuokiot ja lukuhetken onnistuvat sovittaessa.

Museopedagogiikka on Kokkolassa vahvaa, ja sanataidekoulu toimii myös yhteistyössä museon kanssa. Draken talo on oiva pohja Kokkolan lähimenneisyyteen tutustumiseen. Vaihtuvat taidenäyttelyt innoittavat kritiikin tai oman taidekokemuksen kirjoittamiseen. Muissakin museon tiloissa, kuten Lassanderin talossa, voi eläytyä oman tarinan tai runon kirjoittamiseen.

Yhteistyö kuvataidekoulun kanssa on mahdollista, mm. yhteisnäyttelyissä.

Sanataidekoulu on mukana yhtenä järjestäjänä Kokkolassa jokavuotisessa lasten ja nuorten Loistavaa/Strålande –kulttuuritapahtumassa.

Yhteistyö muiden kulttuuritoimijoiden kanssa riippuu paljolti opettajan aktiivisuudesta, mutta oppilaan on sanataidekoulun aikana saatava kokea eri kulttuurialojen vaikutteita.

15. TOIMINNAN JATKUVA KEHITTÄMINEN

Lukuvuoden aikana sanataidekoulun opettajat ja opiston hallinnon edustajat tapaavat 3-4 kertaa yhteisissä suunnittelukokouksissa. Tuntiopettajien vaihtuvuus omalta osaltaan elävöittää myös keskustelua erilaisista tuoreista näkökannoista opetuksesta ja sen järjestämisestä.

Myös muista sanataidekouluista, kuten sanataidekoulu Valveesta Oulussa ja Vantaan sanataidekoulusta, tulee hyviä esimerkkejä opetukseen. Yhteydenpitoa ylläpidetään myös Suomen sanataideopetuksen seuraan. Sanataidekoulu on lisäksi edustettuna Kokkolan taiteen perusopetuksen ohjausryhmässä.

Sanataidekoulu tekee tarvittaessa kehittävästä yhteistyöstä Lasten ja nuorten kuvataidekoulun kanssa, joka myös toimii Kokkolan seudun opiston yhteydessä.

Opetussuunnitelmaa päivitetään esim. sanataidekoulun suunnittelukokouksissa.

16. KOULUTUKSEN ARVIOINTI

Koulutusta arvioidaan resurssit huomioiden vuosittain kyselyllä. Yhteisissä suunnittelukokouksissa sanataidekoulun tuntiopettajat ja hallinnon edustaja käyvät myös palautekeskustelua kuluvasta tai kuluneesta lukuvuodesta.

17. YHDENVERATAISUUS LASTEN JA NUORTEN SANATAIDEKOULU SANTUSSA

17.1 Oppilasvalinta

Sanataidekoulun oppilaat valitaan joko soveltuvuuskokeen perusteella tai ilmoittautumisjärjestyksessä. Soveltuvuuskoe koostuu kirjallisista tehtävistä ja haastattelusta. Jokainen kokeeseen osallistuja saa oman numeron, jonka hän merkitsee koepaperiinsa. Nimiä ei käytetä. Täten varmistetaan mahdollisimman tasapuolinen arviointi.

Oppilaalla tulee olla tiettyjä valmiuksia kirjalliseen ilmaisuun ja puheen tuottamiseen ja ymmärtämiseen voidakseen osallistua opetukseen.

Sanataidekoulun opetus on ainakin toistaiseksi vain suomen kielellä. Toinen äidinkieli ei ole mikään este sanataidekouluun pyrkimiselle, jos oppilas omaa tarvittavat taidot suomen kielessä.

17.2 Opetus

Opettaja huolehtii oppilaiden ryhmäytymisestä. Kiusaamis- ja syrjäntilanteisiin puututaan viipymättä. Ketään ei syrjitä ulkoisten ominaisuuksien, kansalaisuuden, kielen, alkuperän, uskonnon, seksuaalisen suuntautumisen tai identiteetin, perhesuhteiden, terveydentilan tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Opetuksessa vallitsee kaikkia tasapuolisesti kannustava ja keskusteleva ilmapiiri. Erilaisia näkemyksiä ja tulkintoja arvostetaan.

Sanataidekoululla ei ainakaan toistaiseksi ole käytössä erillisiä avustajia. Yksilölliset tarpeet huomioidaan opetuksessa niin hyvin kuin mahdollista.

Opettaja pyrkii mahdollisuuksiensa mukaan huomioimaan oppilaiden erilaiset kiinnostuksen kohteet.

16.3 Oppimisympäristö

Sanataidekoulun luokkaopetusta on tällä hetkellä Opistotalossa ja Hollihaan koulussa. On pyritty löytämään tiloja, jotka mahdollisimman hyvin vastaisivat oppilaiden ja opetuksen tarpeisiin.